

[Christmas Møller.]

det ærede Medlem Hr. Hagbart Berg sagde jo i den Tale, han nys holdt, at man fra Venstres Side vilde samarbejde til alle Sider. Han sagde det ikke blot om saadanne betydningsfulde saglige Spørgsmaal som Straffeloven, som jo aldrig nogen Sinde noget Menneske i denne Sal har talt om, at ikke alle Partier skulde samarbejde om; men han sagde det — og det ved jo enhver, at det er det politisk afgørende — ogsaa om Sager af stor principiel politisk Betydning; han sagde, at ogsaa der vilde Venstre for sit Vedkommende forbeholde sig et Samarbejde til alle Sider. Vi drager den Konsekvens deraf, som er naturlig.

Efter at jeg saaledes har svaret den højtærede Statsminister paa nogle af de Spørgsmaal, som han ønskede besvaret, vil jeg gerne gaa over til nogle Bemærkninger til den Valgtrusel, som den højtærede Statsminister fremsatte. Den højtærede Statsminister sagde, at — det staar paa Spalte 1146—:

„man formentlig fra alle Sider vil være enig med Regeringen i, at hvis der foretages et afgørende Brud paa den hidtil fulgte handelspolitiske Linie, bør Vælgerne først spørges“.

Om denne Udtalelse vil jeg gerne sige, at jeg er ikke enig med den højtærede Statsminister i — hvad der ogsaa mange Gange er blevet hævdet fra vor Side —, at man fra hans eller fra Partiet Venstres Side har Lov til at hævde, at den Toldpolitik, som det konservative Folkeparti er gaaet ind for, at de Lovforslag, som vi fremsatte i de to foregaaende Rigsdagssamlinger, er Udtryk for, at der foreligger et Brud paa vor handelspolitiske Linie. Jeg mener, at denne Betragtning er urigtig. Jeg synes ikke, den er særlig begrundet. Men jeg forstaaer den højtærede Statsminister saaledes, at det, Statsministeren gennem denne Udtalelse vil sige, er dette, at det er hans og Regeringens Opfattelse, at hvis der paa et eller andet vigtigt Lovgivningsomraade, hvor en stor Sag staar til Afgørelse og staar til Afgørelse paa en anden Linie end den, som har været den almindelige, og paa en anden Linie end den, som Vælgerne ved det sidste almindeligt affholdte Valg, om jeg saa maa sige, er gaaet ud fra som den givne, saa siger han: Hvis man da vil foretage et afgørende Brud paa Landets Toldpolitik eller paa en Politik paa andre Omraader, maa det være saaledes, at Vælgerne paa denne nye Basis spørges, om de ogsaa giver Tilslutning til denne nye Politik.

Hvis jeg maa have Lov til at forstaa den højtærede Statsminister saaledes —

og den højtærede Statsminister er saa naadig, maa jeg maaske have Lov til at sige, at nikke —, vil jeg sige til ham, at saa er vi enige om dette Punkt og behøver ikke at diskutere Spørgsmaalet, om nu han eller jeg har Ret med Hensyn til Toldpolitikken og den afgørende Vending; men vi er enige om dette, at et afgørende Brud paa en politisk Linie maa fremkalde Valg. Og dette er en Opfattelse, som jeg for mit Vedkommende særdeles gerne understreger. Naar man har den lige og almindelige Valgret, maa man naturnødvendigt ogsaa være af den Anskuelse, at Vælgerne skal spørges, naar afgørende Ting staar foran Afgørelse.

Derfor tager jeg da et andet Spørgsmaal, som har beskæftiget os under Finanslovbehandlingen, og som vil komme til at beskæftige os stærkt i den kommende Tid, nemlig Spørgsmaalet om Ordningen af Landets Forsvar. Og dér siger jeg da til den højtærede Regering og til Venstre, at Regeringen har jo paa dette Omraade indbudt til Samarbejde til alle Sider. Regeringen har gjort det, skønt den ved, hvorledes denne Sag laa i 1926. Regeringen har gjort det, til Trods for, at den ved, hvilken afgørende Vægt mit Parti lægger just paa denne Sag. Jeg har ogsaa Lov til at sige, at den forsvarspolitiske Linie her i Landet i de sidste 25—30 Aar har været en forsvarspositiv Linie, markeret ved Forligene i 1909 og 1922, som, hvad man end kan mene om dem, opretholder dette, at de gik ind for en forsvarspositiv Ordning i vort Land.

Derfor forstaaer jeg den højtærede Statsministers Udtalelse om, at et afgørende Brud paa en politisk Linie, en afgørende Ændring i Landets Politik maa fremkalde Valg, saaledes, at der ogsaa maa komme Valg i det Øjeblik, Regeringen og Venstre vil foretage en Svingning paa det forsvarspolitiske Omraade. Jeg vil anmode Statsministeren om, naar han senere faar Ordet, at udtale sig, om han er enig i denne Betragtning eller ej.

Dernæst vendte den højtærede Statsminister sig til mig med nogle Betragtninger i Anledning af de Udtalelser, som jeg *skulde* have fremsat, og som jeg *har* fremsat i Spørgsmaalet om vor Forfatning. Nu kan man selvfølgelig ikke forlange, at den højtærede Statsminister skal følge med under alle Sagers Forhandling, og at han nøje skal vide, hvad Ordførerne siger om de forskellige Sager. Ofte er det i alt Fald saaledes, at den højtærede Statsminister ikke har Tid til at være til Stede — om Aarsagen dertil nu er den, at den højtærede Statsminister deltager i Møder af den